

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:
 Egész évre 4 ft — kr.
 Félévre 2 ft — kr.
 Negyedévre 1 ft — kr.
 Egyes szám ára 10 kr.
 Hirdetéseket jutányosan számítunk.
 Hivatalos hirdetéseknek 100 szög 1 frtért közöltetnek.
 Kincstári helyegydj minden hirdetésért 30 kr.
 Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S.-a.-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

és
KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előzetési penzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:
 Sárospatak, Háközy-utca 175. sz.
 Kéziratokat nem adunk vissza
 Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el.
 Nyiltér minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LÁSZLÓ.

Nehány szó

a „Dianna” fürdő és kertnek S.-a.-Ujhely város általi megvételére vonatkozólag.¹

A város képviselő-testületének azon eljárása, hogy midőn több képviselő-testületi tag részéről beadott előterjesztéssel tudomására hozott, hogy a „Dianna” fürdő s kert a részvényesek által egy konzorciumnak eladott, s attól lehet tartani, hogy ez azt belsőségekre felosztva elárusítandja, ekként a város közönsége egyetlen üdülő helytől lesz meg fosztva, ezen körülmény lehető bekövetkeztése feletti aggodalmában ezen fürdőt s kertet 20,000 ft. vételárban megvásárolni elhatározta; arról tesz tanúságot, hogy a képviselő-testület, a város fejlődésével lépést tartva, a közönség igényeiről gondoskodni akar. Ezt igen helyesen, bölesen cselekszi, mert az elvitázhatatlan, hogy ily helyre a közönségnek égető szüksége van.

A képviselő-testület aggodalma azonban alaptalan.

A „Dianna” fürdő s területe egy általában nem egyetlen alkalmas terület egy a közönség igényeinek megfelelő üdülő hely, kert, városligt létesítésére, sőt arra határozottan alkalmatlan. Ezt bizonyítja azon tapasztalás, hogy a közönség annak dacára is, hogy Ujhelyben nincs más nyári üdülő hely, azt csak kényszerűségről, egymás kedvéért s gyéren látogatta,

még pedig közegészségi és közérkölcsei-ségi indokból.¹

Városi ember ha üdülni, szórakozni akar — mire szüksége van, hogy a hétköznapi fáradoalmakat kipihenhesse — távol a városi élet zajától a szabadba, a zöldbe, üde levegő után vágyakozik, mindezt pedig a „Dianna” kertben fel nem találhatja, az bent van a város területén, s még bentebb lesz, ha a város egész a vasúti övig ki fog épülni, a mi — a már megkezdett építkezésekből itélőleg — legfőlebb egy évtized alatt feltétlenül be fog következni.² Egyik oldalról a hírneves helyiség, azon alól a fülemile utca apró házai, hátsó részén, a „Dianna” kert mezsgyéjén megint egy helyiség, s egy egy sertésöl díszlegnek; más részt a Rongyvapatak, nyárban rendszerint zöld bűzhödtt álló vízzel. Ez mind a kert ellen szól.³

Eltelkintve ezen körülménytől a „Dianna” kert területe tesz összesen 2888 □

¹ Ez az ok nem bizonyítja azt, hogy alkalmatlan a hely. Ezt az okot erőlyes intézkedéssel meglehet szüntetni. S ha a város lesz a hely s díszrendő tervet meg is valósítja, bizonyára fog gondoskodni, hogy ez az ok megszűnjék.
 Szerk.

² Ez is gyenge érvelés a városi képviselő test. intentionia ellen. — Ha nem okvetlenül szükséges, miért kényszeríteni a városi közönséget mertőlányi távolságban keresni üdülő helyt. Csak akarni kell a zöld, az üde levegő meg lesz a „Dianna” kertben is! His pedig — majd egy évtized múlva — a város közönsége. Ez lesz aztán kellemes, kényelmes. Bár bent a városban más hely is lenne ilyen! Mennyivel szebb s egészségesebb lenne a város!
 Szerk.

³ Igaz, így amint van, a kert ellen szólnak. De ezeknek nem így kell lenni. Az csak a városból függ, hogy ezek a helyiségek ott legyenek-e, vagy nem, ha a város maga veszi kezébe a kert ügyét, bizonyára fog teremtani tisztaságot, esint a „Dianna” kertben és környékén.
 Szerk.

élet, ennek kisebb fele része kizárólag bejárattal szolgál a keresztter felől, ezen terület tehát kertnek, üdülő helynek nem tekinthető, s ezt az esetben ha, a város a „Diannát” csakugyan megvenné, mint értékes belteltet el kellene adnia, maradna tehát körülbelül egy katastralis hold, ezen kis területen park, sétány, kocsis utak berendezéséhez különös képzelődő tehetség kell.

A „Dianna” fürdő megvétele mellett kardoskodók némelyike érvel mint előnyt, felhozza az ott létező százados (?) fákat. Uraim, hisz az csak en, miniatúr egy parányi vadon nőt akácós erdőcske, s néhány minden izlés s terv nélkül beültetett gesztenye s hársfa, és a régi Matolay kertből felmaradt fenyő fa, ezeket — ha ezen kis területen egy 14—15000 lcl-tek számláló város igényeinek megfelelő parkot létesíteni lehetne — nagyobb részben mind ki kellene vágni.

Sajátságos, hogy a nézetek a nélkül hogy a viszonyok, körülmények változtak volna, miként változnak.

Nem rég múltban hányszor olvastuk a „Zemplén fekete tábláján” a „Dianna” fürdő környékének a Rongyva malomárok és holt meder bűzhödtt vize okozta közegészségi tekintetében borzalmas voltát? hát kérdjük változtak-e az okok s körülmények, van-e kilátás arra, hogy ezen állapot gyökeresen javulni fog vagy azon javítani lehet?

Igaz, hogy ez idő szerint a kevésbbé száraz éven s a multkori esőzések következtén a malom árokban egy kis

TÁRCSA?

Színész-házasság.

— A „Sátoralja” eredeti tárczája. —
 (Folytatás.)

A leányok közt volt egy, a legszebb, a legeszebb és a legerényesebb, az az egyetlen volt, de egészen az a kit a szükség, és tehetség, mely ambíziával párosult, vitt e pályára. Két évig tartó legényélete alatt e leányt vette leghevesebb ostrom alá, de teljes kudarcot szenvedett. Minden eszköz, megkísérlet mód, rossznak, eredménytelennek bizonyult. S Kolozsi urat a kudarc végtelenül bosszantotta. Egyszerül ez a kis leány nem hallgat ő red.

Egy előadás előtt megvárta az utcán és oda-lépett hozzá:

— Mondd tiám, miért nem szeretsz engem?
 A leány hosszú, sűrű szempilláira könnyek ültek, szomorhánnyással vegyes fájdalommal tekintett a művészre.

— Mi bajod? Mi bánt?
 Ekkor már könyzapor áztatta a leányzó arcát.
 — Az bánt, hogy így bánik velem.

— Hát megsértettek?

— Még kérdezi? Első perentől fogva, mikor ide kerültem, tegezett, mintha tudja isten milyen nyomorult teremtesz lennék e világnak. Hát azt hiszi, hogy az önök színházában erényes, becsületes, tisztességes nő nem lehet: nem lehet egy, ki különb társnőitől? En tisztességes anya gyermeke vagyok és tisztességes akarok maradni anyámhoz és önmagamhoz. Jegyezze ezt meg uram!

— Bosszán-on meg, felelte Mihály és szánni kezdte hirtelenséget. Ajtóstól rohant a házba. Nem így kellett volna viselkednie a leánynyal, ki még bárdolatlan, kinek fiatal szive még nem lán-gol, vére nem bíszereg, még csak homályosan sejti a szerelem érzékiségét, melytől övni és körül-százolni akarja magát. De azután Kolozsi Mihály-nak eszébe jutott valami és hirtelen így szólt:

— Mondja csak, miért nem bántja őnt az, hogy ha az uracsok, kik állandóan folyosóinkon ácsorognak és okvetetlenkednek, vagy társain tesznek és kockáztatnak meg bizonyos megjegyzéseket? Erre feleljen! Azokat fel sem veszi, elfordul tőlük, mintha megjegyzéseiket nem is hallaná, nem is felel, és legyenne szavaik bármily durvák és kemények, nem facsarnak ki szemeiből könnyeket. Feleljen erre Ida!

A leány szemei újra megnedvedtek.
 — Ne kérdezze, Mihály.

— Tudni akarom! s megragadta a leány kar-ját. Tudni akarom! Egy-e, azért nem bántotta a mások kíméletlensége, mert azokkal nem törődik és azért bántja őnt az én kíméletlenségem, mert — no mondja ki lda! mondja ki! . . .

— Mert szeretem! hebegte a leány.

Diadalittas fényben ragyogtak a férfi szemei.

— S miért nem mondtad még — újra tegez-te — ezt nekem már régen, azelőtt?

A leány nem felelt, de szive ujjongott. Nagyon szerette a mellette álló embert, — imálta nagy művésztét, hisz a művészet iránt lelke annyira fogékony volt, művésze hatalmába keríté lelkét, rajongott a férfiuért és a rajongás — bus fiatal lény volt, könnyen szerelemmé változott.

— Miért nem mondtad meg nekem? ismételte a férfi.

— En istenem, nem mertem hinni, hogy ön viszonzozza, s féltem. . . .

— Mitől?

— Félttem, hogy vonzalmamat kihazsznája arra, hogy még hevesebb támadásokat intézzen ellenem s elcsábítson, mint a többieket.

A művész nem felelt. Hallgatagon járta körül a színházat, míg a leány lesütött szemekkel lép-kedett mellette.

Telhat szereti őt e leány. Milyen szép, szebb

Tévedésben vannak azok, a kik azt hiszik, hogy minden bor a mi Hegyaljai név és jelleg alatt forgalomba hozatik. — Hegyaljai bor.

Ma napság a Hegyaljai — mondjuk a világ forgalomba akceptált nevén Tokaji-bor, három kategóriába sorozható.

Első helyen kell, hogy említsem, a valódi Hegyaljai bort.

Valódi Hegyaljai bor még igen sok van a Hegyalján, de a kinek van, az tartogathatja akár a világ végéig, mert nem értékesítheti.

Sokaknak a pincéje teljesen megbízható, és ha valaki valódi bort akar beszerezni, még nyugodtan jöhet a Hegyaljára, vehet tetszés szerint és nyugodt lelkiismerettel olyat, a mit csak itt kaphat meg.

Természetes, hogy a vevő ne keresse az olcsóságot, és mielőtt venni akar, nézzen előbb széjjel, mert ha lelketlen kufárokkal, rossz hírű ágensekkel engedti magát vezetetni, akkor biztos, hogy lépve megy, és többet nemcsak hogy nem jön hozzánk, de a Hegyalja renoméját ismerősei körében is tönkre teszi.

A gazdasági egyesület szállészeti és borászati osztályának lenne feladata a Hegyalja tekintélyét korrigálni, helyre hozni.

Azokon a helyeken, a hol a Hegyaljai borok nagyon fogyasztnak, a hatóságok gazdasági egyletek útján vagy a borkereskedőkhöz fordulva hirdetményekkel kellene terjeszteni, hogy kiknél lehet a Hegyalján valódi és hamisított borokat beszerezni.

Sőt tájékoztatást is ilyen helyeken hirdetni kellene közhírré tétetni, mivel a külföldiek a mi viszonyainkkal nem egészen ismerősök — hogyha Hegyaljai, mondjuk Tokaji bort akarnak bevásárolni, egyenesen a gazdasági egyesület szállészeti és borászati osztályához forduljanak, a kinek kötelessége lenne pártatlanul közölni a valódi borok tulajdonosainak névsorát, hogy a vevő azok közül tetszés szerint választhasson.

Másodhelyen említem a műborokat.

Azzal mindenki tisztában van, hogy nem csak a Hegyalján, de az egész világon foglalkoznak műbor-gyártással.

De azért, mert az egész világon gyártanak borokat, meg kell nekünk abba nyugodni?

ha a lengyel atyái a „Dianna“ kertet meglátná, leírása után bizonyosan gúnyosan azt mondaná et hae vocam városliget.

Nem helyeselhető tehát, hogy a város közönsége a „Dianna“ kertet 20,000 ft. iszonyu árban megvegye (mert a fürdő s vendéglőnek csüfolt épületek rozzant duledező voltak miatt nagyon csekély értéket képviselnek.)

Apropos advocem „Dianna“ legyen szíves Tekintetes szerkesztő úr lapjában megrovásunknak kifejezést adni, hogy a „Dianna“ kert bejáratánál a hidaeska alatt az álló vízben ott diszeleg egy döglött kutya hullája.

A város közönsége szerezhet más közegészségi tekintetben nem kifogásolható városligetre alkalmas, a várostól kissé távolabb eső területet a város környékén, s bizonyosan sokkal jutányosabb áron. Ott van például a gróf Hardenberg-féle kert, abban a közönség gyűlésére van kész park, ennek területe pedig 5531 □ öl, el van látva kocsikázható utakkal, egy századra nyári vendéglőül s egyéb czelokra szolgálható s felhasználható épületekkel, tessék megnézni (anschaen kost nichts) az eladó, s biztosan aránylag (!?) sokkal olcsóbb áron mint a „Dianna“ s ha ez nem elég, megvehető a Vályi-féle kert, az is eladó, de ha ezek drágák, menjen túl a vasúti öven, ott vegyen mondjuk mesés áron holdankint 500 frton, tehát 20,000 frton 40 holdas földet, ott rendezzen városligetet.¹

Ne féljen a város közönsége, hogy nem lesz gözfürdő, az üzlet dolga, s míg magán vállalkozó van, a város közönségének új üzlettel foglalkozni nem való, az magán vállalkozóra lehet jövedelmező, de a város közönségére semmi esetre sem.²

„Dixi el salvavi animam meam“ Am lássák a consulok mit csinálnak de minden esetre „dia delibera fac cito.“

S. n.

¹ Legjobb lesz, ha ki megy a város a Borsi hátra, ott vesz egy területet, még pedig nagyot — aránylag olcsórt s majd befesztja, parkirozza aránytalanul drágán. Hisz a leendő város végétől a Borsi hát sincs messze. Nemde — Szerk.

² Ökvetlenül a városnak kell erről is gondoskodni mint más előhaladni fejlődni akaró város teszi. Például Miskolczi. Ez is — mint város gondoskodik ilyen helyiségekről. S van is am ott gözfürdő pl. olyan, amely beillenek akárme-lyik világ városba is. Szerk.



vizecske folydogál, de ezt nem a Rongyva, hanem nagyobb részt a Fejér patak szolgáltatója, a gyártelep alatti csatornában, a régi mederben csep viz sem folyik, azért a „Dianna“ mellett elvonuló holt mederben a zöld, büzhöd viz csak úgy szaglik, mint a nemrég múltban, (aki nem hiszi; száraz időjáráskor figyelje meg) hát ha ismét bekövetkeznek oly száraz évek, mint ez előtt pár évvel egymásután két év volt? a midőn sem a gyártelep alatt, sem a régi anya mederben, sem pedig a malom árókban egy kanányi viz sem folyt? csak ha a felsőbb vidékiek kegyeskedtek nekünk is juttatni belőle, de mire az ide ért, már csak ganéjlé volt, mert azt útközben valamennyi malom felfogta, mindeniknél parnapot töltött, abban minden állomáson megfürdött a marha, sertés, liba, kacsa.

Azt kérde valaki, hát hova lett a Rongyva kristály szőp vize? hát biz annak gyökerelesen s örökre befutóvíz a csatorna. A Rongyva völgyében bizonyos mélységű földréteg alatt, mély kavics réteg van, a csatorna kiásatása folytán az annyira kiképződött, hogy a víz a földréteget egész a kavics rétegek elmosta, s így nyáiban a kevés viz a kavics rétegben lassankint elvész, azon a föld alatt folytatja útját, hozzánk vajmi kevés, száraz évben, a forró időszakban pedig semmi sem érkezik.

Ezen kalamitához hozzá járul azon körülmény, hogy habár van ugyan statutum, hogy a Rongyvához fertőző anyagokat dobni nem szabad, de hát van-e annyi rendőri közeg, hogy annak érvényt szerezzen? a statutum mellett oda dobattik a meg nem hagyott kutya, macska kölyök, olykor döglött kutya, macska, patkány, tragya s minden az udvarokban, kertekben, összegyűlemlő szemet, s oda folyik a trágyale, moslék, szappanos viz, de csatornaink is oda vannak bevezetve, melyek minden moskot levezetnek, azok rózsavíz illatot bizonyára nem terjesztenek.

Eszembe jut a lengyel ember magyarországi utazási leírása, melyben az utakra és hidakra vonatkozólag mondja: „ponunt lutum supralutum et hoc vocant toltes, item virgulas supra virgulas et hoc vocant hid.“ (tesznek sara sarat s azt nevezik töltésnek, és rózsát rózsára s azt nevezik hidnak).

No hát ez a dicső fényes múltban megjárta, de most az új ezredév hajnalán,

mint felesége tizenhét évvel előbb, pedig az híres volt szépségéről fiatal és erényes.

— Hány éves vagy lád?

— Tizenkilencz.

Tizenkilencz éves és ő negyvenedik. Nem ritka szerencse ily ude bambót nyerni meg maga számára, ki mellett újra huszonegy évesnek fogja érezni magát. Hát most nem éri magát fiatalabbnak? Hej ez a két év, hiába, hasztalan tagadja, nagyon megviselte. E leány ifjúsága fogja megijítani őt is, igen ő fogja leszakasztani ezt a bambót, ő fogja magába szívni érintetlen szirmairól az édes mézet, igen a leány szereti és karkulónbőség daczára is, mely közöttük van. S ha a leány nem vonakodik tőle, csak nem vonakodhatik ő, csak nem árulja el önmagát, mondva: Leány, te fiatalabb vagy, huszonekét évvel mint én, ki apád lehetnék. Nem nekem való vagy. De én nem is tudok már tartósan szeretni, kielt férfi vagyok, ki szereti a változatosságot, kinek vére hevül még, de csak ha az ujdonság ingere hat rád, ne kösd magad hozzám, nem igazi szerelem azt a mit te irányomban érzel, hanem önhitegetés. Hímar a valóra ébredsz, leány, a vonzalom kihát szivedből az első lángok fellobbanásánál, az első szerelmi csókok élvezeténél együtt létünk első napjánál. Igeu, mert a te szíved első lángjai az én szívem utolsó lángjaival fognak egyesülni, még férfi vagyok, ki kevés erejében van.

de nem hozzád való, még tud szeretni, de nem tudlak másért szeretni miut nyugodt gyönyöreidért, nem a hitves tekintésem benned hanem nemeset, csak ez volna az, mit benned, szeretnék szépségedet, mely az enyém, véred lobbanékonyágát, mely az én petyhütt véretem ingerli, ifjúságodat, melylyel én már nem dicsekedhetem. De nemes tulajdonságaidat, irántam érzett hő tiszta szeretetedet, szerelmedet, melyhez az érzékeségnek semmi köze, hű hitvesi ragaszkodásodat, szolgálói áldozatkészségedet, önfeláldozásodat nem tudnám szeretni, becsülni, mintha nem volna előttem értéke, nem volna reám hatása, nem is venném észre talán. S te akkor nagyon boldogtalan és szerencsétlen lennél!

Nem erre gondolt Kolozsi Mihály és nem ezt mondotta. Gondolata ez volt: Fiatal, ude a leány és én már nem vagyok az. Az ő ude fiatalága hevíteni fog. Ajkaid még nem érintette férfi ajka és ajkam az ilyen érintetlen ajak csókjára vágy.

Es hevíteni fog, e leány még nem szeretett és én vagyok első szerelme, e leány esupa hűv, tűz, mely ártatlan fiatalágával jár, ez is hevíteni fog és én újra élvezni fogok úgy, mint élveztem sok évvel ezelőtt. S ha a leány befogja látni, hogy mennyire csodálott bennem, hát akkor is van számára segítség, benyújtja a válókeresetet és megszabadít-

juk magunkat egymástól. Ezt gondolta magában és így szólt a leányhoz:

— Akarsz e nőm lenni?

S a szegény leány boldogan megkapatva az első szerelem édes érzetétől, mintha nem hinné el, mintha rosszul hallotta volna, ismétlé:

— Hogy akarok-e a neje lenni, akarok-e a hitves felesége lenni?

Igen, igen azt kérdeztem.

A leány nem felelt, csak a könnyek a mik szempillájára ültek, ez örömkönyök árultak el végtelen boldogságát.

— Édes jegyesem, suttozta a férfi...

Szegény leány, most a boldogság varázsol arcodra könnyeket, de zameid lényét nemsokára a bánat könnyei fogják elhomályosítani és arcodra a végtelen bánat és a végtelen csalódás ül, az a bánat és az a csalódás, mi csak egyszer érhet titeket, balga szeretni tudó leányokat.

De megérdemled a büntért, mit elkövettél, hogy egy színésznek adtad szívedet. Színésznek, ki bár az életet mutatja a színpadon, de a ki átjárja az életet.

Más vidék boraira nem nagy beilyolással van a műbor-gyártás, mert ha az árakat tekintem, sok helyen valódi bort lehet mindég kapni annyira, mint a mennyibe a műbor kerül.

De a Hegyalja kivétel. Ezen vidéket a műbor-gyártás igen megkárosította. A hegyaljai bor a műborral nem versenyezhet. A műbor lenyomta az árakat, tönkretette a bízalmat és megszüntette a forgalmat.

A másunnatt jött borkereskedő olcsón kap műbort, tehát inkább azt veszi, mert a fogyasztó közönség kilenczted része laikus, az ügysem ismeri a hegyaljai bor karakterét csak a küzlet után indul.

Ezen a helyzeten csakis az érdekelték együttes fellépése és a gyors hatósági intézkedés segíthet.

Harmadik helyen említtem az olasz- és más vidéki bort. Szándékosan hagyam utoljára, mert nagyobb rákfenének tartom a műbor-gyártásnál.

Egy kivihetetlen és halvaszületett törvénynek szakasza arra kötelezi a borkereskedőket, hogy az általuk áruba bocsátott boroknak fajtát és jellegét megjelölni kötelesek. Azaz, ha a bor a Hegyalján termett, fel kell tüntetni, hogy az a bor hegyaljai szomorodni vagy asszú.

Sőt azt is követeli, hogy ha a bor házasított, ezen fajt kell kijelölni, mely túlsúlyban van. Azaz, ha egy hordó bornak háromnegyedrésze hegyaljai, azt mint olasz bort szabad forgalomba bocsátani.

Hány esetet jelentettek már be a hatóságnak, a hol ezzel a szakaszsal ellenkező eljárás adta elő magát?

Egyet se. Pedig a hegyaljai valódi borok kérésletét különösen ez a visszaélés ölte meg.

Magyarország egy borvidékére sem inportálnak be annyi olasz és istentudja mi mindenféle hitvány bort, mint a hegyaljára, és könnyű kitalálni miért? hogy a hamisítók és a kapzsi borkereskedők az általuk olcsón beszerzett olasz másféle borokhoz hozzá vágjanak tíz, tizenöt percent valódi hegyaljai bort; a mit aztán feküdni hagyunk egy pár hónapig és „a hegyaljai szagot nyert más-mást eladják mint valódi hegyaljai bort”, természetes, hogy sokkal olcsóbban, de buszább haszonnal, mintha valódi hegyaljai bort értékesítenének.

A hegyaljai pincék tömve vannak ilyen kétes eredetű borokkal, a világ minden szemetje ide hordatik, hogy a kevés és pancsolás után mint tiszta gyöngy menjen a fogyasztó asztalára.

Kiváltképen az ölte meg a valódi hegyaljai borok renoméját, itt kell gyorsan segíteni és ha még lehet, a mindenféle szemétkorok beözönlését megakadályozni.

Tessék az összes hegyaljai vasúti állomásokon hatóságlag nyilván tartani, hogy más vidékről ki részére érkeznek borok? Tessék örködni a felett, hogy ezen borokkal mi történik? mikép értékesíttetik az?

Ossze kell írni mindazoknak az árúsf-tóknak a neveit, a kik a hegyaljára más vidékről hozatnak borokat. E névsorra még ide vetődő borkereskedőkkel, sőt a mi legszűkebb, a fogyasztó közönséggel minél szélesebb körben közölni kell. Ha ez keresztül vihető, akkor hiszem, hogy a hegyaljai firma alatt eladott czanko és műborokból meggazdagott egzsztentiaik rövid idő alatt letűnnek a láthatárról.

Csak akaraterő kell mindenhez, az eredmény nem fog elmaradni. Ha Budapest székes főváros társadalma mozgalmat tudott indítani a végből, hogy az osztrák ipart

küszöböljék ki, miért ne tudna Zemplén-megyé gazdasági egyesülete, társadalma, „gyöngye, ékessége, világírú hegyaljai bora” érdekében oda hatni, hogy a hamisítók, a borkeverők és a renomékat tönkre tevő kétes egzsztentiaik e megyéből kiküszöböltessek.

Fel uraim, indítsuk meg a mozgalmat.

R.

Még egy szó a s.-a.-ujhelyi öreg iparoshoz.

A „Sátoralja” 32-iki számában megjelent, és ugyanazon előbbi kaptafára írott „viszonzválasz”-ára miután előbb is kijelenttem, hogy belügyeiket nem ösmerem és szándékomban sincs azt megösmerni, szavam sem volna, de miután a Bánóczy elleni bős támadásának, melyben őt ipartestületi dolgokban teljes tudatlansággal és járatlansággal vádolja, reám, mint ösmeretlenre is elég merész ez ügybeni tudatlanságot sütni, mely miatt kénytelen vagyok még egyszer és utoljára elbizakodottá lett iparostársamhoz pár szóban fordulni.

Kijelenttem már előbben is, hogy Zemplén-vármegyében Sárospatakon teremtettük az első ipartársulatot; s ebből kifolyólag nagyon természetes, hogy az 1884. XVII t.-czikk életbe léptével már 1885. évben a legelső ipartestületet is, és mégis bátor-ágot vesz magának a kákán is göröcsöt kereső iparostársam engemet arra figyelmeztetni, hogy nagy tévedésben vagyok, mert nem tudok az ipartársulat és ipartestület között különbséget tenni, holott szentesített ipartestületi alapszabályainkat én voltam szerenésés az arról még csak álmodozó s.-a.-ujhelyi iparostársaknak minta gyanánt által adni.

Kijelenttem továbbá még azt is, hogy nekem egyiket a másik érdemei fölé emelni nincs szándékomban, tehát gyerekes eszme-harozot folytatni a felett, hogy ki volt nagyobb, avagy ki tett többet, szintén nem akartam, csak is azt bizonyítottam, hogy Bánóczy már ez ügyben 20 évvel ezelőt is tett valamit.

Hogy öreg iparostársam szintén tett-e valamit miut öttör, miután nevet nem tudom, azt nem vitathatom.

Arra nézve pedig, mintha Bánóczy által tövesen lennék informálva, egész határozottsággal kijelentem, hogy én 1895. évi augusztus hó 20-tól, melynek már egy éve lesz, Bánóczy Kálmán úrral nem találkoztam, s azóta vele sem szóval, sem írásban nem érintkeztem, sőt tudomásom sincsen arról, kiesoda az a sárospataki iparos.

Es így miután iparostársam „viszonzválasz”-át reám vonatkozólag a kellő értékre leszállítottam, ismételve azzal a tanácsal élek, hogy a törvényes idő lejártával akinek személye nem tetszik, alkotmányosan csapják el, de egy öreg tapasztalt volt czéhbéli iparos olyan sületlenséget ne kívánjon, hogy valaki idő előtt az ő kedvéért leköszönjön.

Ipartestületi életünknek nagy hátránya különben az, hogy nagyon sok mindenütt a magát hivatottnak érző elnök aspiráns, mely miatt kések sokan és sokszor az ügy-szentségét is félre dobra, iparos társai között az egyenetlenség magvát hinteni s önző czéljuk el nem érhetése esetén bukni hagyják inkább a kezüget, minthogy a nekik nem tetsző viszonyokba bele egyeznének.

Mikor lesz ez másképen?

Sárospataki iparos.

VEGYES HIREK.

— **Kinevezés.** Harsághy Károly s.-a.-ujhelyi pénzügyi szemlést, Lévára pénzügyi biztossá nevezetett ki.

— **Athelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter, Udvardy Dezso pénzügyi szemellenőrt Veszprémből a sátoralja-ujhelyi pénzügyigazgatósághoz helyezte át.

— **Üntetett gyógyszerész.** Widder Gyula s.-a.-ujhelyi gyógyszerész, az általa felállalt „Rheuma-szesz” különlegességét a londoni kiállításon arany érem és díszoklevéllel lett kitüntetve. Ezen kitűnő gyógyszer városunk mind két gyógyszer-tárában is kapható.

— **Sztáray István gróf gyilkosa.** A s.-a.-ujhelyi kir. törvényeszk fogházában néhány nap óta Grábely József nevű Amerikából visszavándorolt asztalos legényt őrznek, a kire a Sztáray István gróf meggyilkolásának gyanuja hárul. Grábely a gyilkosság előtt ezéltáblára lövöldözött s találtak is nála néhány töltést, a melyek nem az ő. hanem a meggyilkolt gróf fegyverébe valók. A gyanúsított ember mit sem akar tudni a gyilkosságról.

— **Kazár A. urnak elmékedésül.** Általános gyengeje az embernek, hogy ha fogyatkozásait észreveszi s feltűnteti, azért düzognak, s a helyett, hogy eljárásuknak helyességét indokolni megkísérlelének. Vagy tudnak, azzal védekeznek, mit K. urnak is valaki tollba mondott. Nem volna semmi szám az ő általa „megszivlelésül” adott válaszhoz, ha éppen ezen a téren sutor volnék, s ha nem tapasztaltam volna azt, hogy míg sárospataki kántorok szolgálatára, részében a gyülekezettel együtt énekeltek, addig a hátralevő hónapokban ébredt arra, hogy reformálni fog. Es csak azt kérдем tőle melyik idősakban bekövetése volt a helyes és miért? Az-e, mikor az egyházi s az istenitiztelet elmaradhatlan kellekét képző buzgóságot emelte és fokozta, vagy talán a melyről már szó-lottam, s a mely énekezetése által a gyülekezet figyelmét magára vonva, bizony-bizony parányi mértékben sem felett meg eme bibliai kívánatoknak, hogy: „Az avaszentegyházban mindenek ékesen és szép renddel folytatnak.” A ki öntudatosan tesz, az tettének indokát is tudja adni. Melyik volt hát az öntudatos eszeleménye édes K. ur a kettő közül?

Egy egyháztagnak.

— **Távózi igazgató.** A homonnai polgári és felső kereskedelmi iskola igazgatóját, Jakab Géza középiskolai tanárt a vallás- és közoktatási miniszter a saját kérelmére a nagy szobeni áll. főgymnasiumhoz rendes tanárnak nevezte ki; homonnai igazgatói állását tehát legkezelebb el fogja hagyni. Mi e derék tanfériut fájdalommal veszítjük el megyénkbeli, hol ugyan őt, mint a társadalmi élet egyik tagját kevesen ösmerték, de a kik tanügyi viszonyainkat figyelmével kísérik, nagyra becsülték, mint jó paedagógust, mint pedáns pontoságu vezetőt, ki a homonnai iskolának gyarapodásáért, emelkedéséért buzgólkodott, munkálkodott, feláldozva sokszor privát érdekeit, egyéni kényelmét is. Midőn e férfiutól fájó szívvel válnék meg, egyszerűsen kívánjuk, hogy leendő új otthonában — melyhez őt gyermek és ifjúkori édes emlékek is kötik — találja meg, mit remél s vár tőle.

— **Sárospatak öröm ünnepe.** Sárospatakon a szeptember hónap minden esztendőben várva-várt hónap. Az aranyos ifjúság, mely életet visz magával mindenütt, hol megjelen, két hónapi távollét után, ebben a hónapban kerül vissza ebbe a kis féz-zekbe, horá annyiszor vagyik vissza a lélek jó, mint a rossz napokban egyaránt. Ennek az 1896. érnék szeptember hónapja ezen kívül még másféle örömet is hoz a sárospatakiaknak. Nevezetesen a hónapban fogják a reformátusok nagy templomát, melyet csaknem másfél éve renoválnak körülbelül 25 ezer forint értékben, ünnepélyesen felszentelni. Ezenkívül ugyanekkor fognak 15—20 ifjú ref. lelkész felszentelni e renovált templomban s egy-szersmind ekkor fogja a tiszániumi ev. ref. egyházkerület is öszi rendes közgyűlését megtartani. Egyszóval Sárospatak szeptember hónapban magasztos, lelkel-emelő ünnepségeknek néz elébe. Igyekezzünk fogunk, hogy olvasóinkat ideje korán tájékoztassuk így a biztos hátaidőről, mint a programról.

— **Gyujtó villám.** Folyó hó 8-án, szombaton d. u. 5 órákor (töresi Jánosnak vajdícsái lakos összes vagyonát képező házába a villám lecsapott s azt telj-sen elhamvasztotta. A hájlekétalán maradt család a könyörület almatiznájára van szorúlva. Emberéletben nem esett kár, daczára annak, hogy a vilámcsepás pillanatában a család tagjai mind együtt voltak a szobában.

— **Tanárválasztás.** A tiszániumi ev. r.f. egyházkerület szeptemberi öszi közgyűlése a sárospataki főiskolában meüresedett két jogi tanszéket fog választás útján betölteni. Az egyik a csak nem régt elhunyt *Kon Béla* tanszék, a másik a végleg nyugalomba vonult *Nemes Ferencz* A megválasztott új tanárok — mint tudjuk — nov. 4-en foglalják el állásukat.

— **Előfizetési felhívás.** Dr. Jekelfalu-sy József min. tanácsos, a földmívelésügyi miniszter megbízásából az 1895 évi VIII. t.-czikk alapján végrehajtott öszi évi adataiból készült „A magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája” című munkára előfizetési felhívást küldött be hozzánk. A mű, mint ezime is mutatja, nem szorítkozik a

szorosabb értelemben vett Magyarországra, hanem felöleli Horvát-Szlávon országok adatait is és így az egész Magyar birodalom mezőgazdasági viszonyainak fogja teljes és hű képét nyújtani. Az egész mű öt nagy kötetből fog állni, körülbelül 840 folio iv terjedelemben. Az egész mű előfizetési ára 20 forint (bolti ára 40 forint lesz). Van kedvezményes ár is, ez 10 forint. E kedvezményes áron kapjuk meg e nagy és becses művet: a vármegyei és városi törvényhatóságok, járási tisztviselők, községek, valamint a szakkörök és megyei gazdasági bizottságok tagjai. A megrendeléseket legkésőbb aug. végéig kell beküldeni az országos magy. kir. statisztikai hivatalhoz (Budapest, V. ker. Akadémia útea 12. szám.)

— **A s. a. újhelyi iparosok önképző és olvasóköre** f. hó 2-án az Abonyi kerthelyiségben felolvasással, disz. díj-külfizással egybekötött milleniumi táncmulatságot rendez.

— **Gyászjelentés.** Magyar Endre férje; Endre, Margit gyermekei; öz. Tróján Jánosné, szül. Rakitra Matild édes anyja; Fabinyi Gyuláné, Dr. Tróján Alajos, Tróján István, Nagy Gáborné testvérei; Fabinyi Gyula, Nagy Gábor sógorok; Dr. Tróján Alajosné, szül. Kocz Hona, Tróján Istvánné, szül. Neumann Janka mint sógorok fájdalomtól megtört szívvel tudatják Magyar Endréné, szül. Tróján Juliánna f. hó 11-én esteli 9 órakor, életének 31 ik és holdog házasságának 6-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai folyó hó 13-án d. e. 9 órakor fogtak a róm. kath. hitvallás szerzetáraitól a helybeli sírkertben örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig f. hó 15-én reggel 9 órakor, a nagy-kövesdi róm. kath. templomban fog az egék Urának bemutatattani. Aldás és néki lengjen porai felett!

— **S. a. Újhely rendezett tanács kérdésenél** a „Zemleán” heti lap multi számában a cikkirő pro és contra álláspontja helyeskedett. érdemi tekintetben azonban a rendezett tanács kerestülvételét javasolja. De a rendőrségnek mint „ne bántsd javas”-nak pártjára kel. azt állítván, hogy a jelenlegi eskély számú rendőrséggel rendezett tanács nem képzelhető. Ebben egy csepp igazsága sincs a cikkirő úrnak, mert neze me a szépségi városok rendőrségét s tapasztalni fogja, hogy kisebb számu, jól begyakorolt s fegyelmezett rendőrséggel többre lehet menni, mint sok és nem arra való mihasznakkal: a jelenlegi rendőrségi létszám helyes s nem a mai beosztással megmaradhatott, hogy pedig a rendőrség kötelességét odaadobban teljesítse, részeseijűn pár forint fizetés-emelésben avagy esetenkénti jutalmazásokban, az így előállított különbözöt aig számba vehető összegre fog rugni. Tessék jobban gyakorolni az ellenőrzést s megszerezni azon kellőkeket, melyek egy rendőrfőnök hivatásának betöltéséhez szükségesek. A cikkirő úr jelen esetben, midőn a rendőrséget atyai pártfogásába vette, ezen nem esodálkoznak, mert ezen gyengéség az embernek vele született természetében rejlik. Nem a rendőrséget fordúl meg a rendezett tanács létesítése, hanem a munkatöröknek s abban a tisztviselőknek részrehajlattan s tapintatos beosztásán, szerintünk a rendőrség csak másodrendű kérdés. A mi illeti a közleményben a kiadasi többietekre vonatkozólag többszörösen felhozott „hat?” szót, ezt hírlapi fraziának tekinthetjük, amennyiben a közvilágítás, a városi nyugdíj-alap, a hivatalos helyiségek stb.

helfoglatlannak a rendezett tanács alakításra kiküldött bizottság jelentésében, illetve az ott tett számítás dologi kiadásaiiban, a városiúsz újabb berendezéséről pedig azó sem lehet, mert erre nézve rendelkezünk egy modern hivatalos épülettel, a mely egy rendezett tanácsnak teljesen megfelel. Nem óhajunk mi egy rendezett tanács alakításánál ajtóstól rohanni a házba, mi a rendezett tanácsot anyagi viszonyainkhoz mérten szűkebb keretbe óhajjuk illeszteni. Nem egyéni hiúság s ambícióból kívánjuk az utalakulást, hanem azért, hogy rozoga szekeréhez hasonló nagyközségi szervezetünkől búcsút vegyünk. Mi a haladás eszméjét követve, elérkezettnek látjuk az időt, hogy köznapi ruháinkat levette, azt újjal felcsereéljük. Városunk évek óta stagnál s nem fejlődik. Az átalakulás az egyedüli mód arra, hogy mostoha kezekre bizott S. a. Újhely város jelenlegi mizerabilis sorsán segítve legyen. Mert meg vagyoun írva! Segíts magodon, az Isten is megsegít. (R. L.)

TANÜGY.

○ **A sárospataki főiskola köréből.** A sárospataki ev. ref. főgymnasium igazgatósága a következő figyelemfelkeltést közli a nem sokára megjelenő értesítőben: 1. A VIII ik osztály javítóvizsgálatá lesz augusztus 31-én, d. e. 8 órakor. 2. Az érettségi írásbeli vizsgálat szeptember hó 1—5 napjain tartatik meg. 3. A szóbeli érettségi vizsgálat idejéül, éppen így azokra nézve, kik egész vizsgálatot tesznek, valamint azokra nézve is, kik javítanak, szeptember 10. napja tüzetik ki. 4. Ez évben a sárospataki tanulók is Miskolcra fognak érettségi vizsgálatot tenni. A gymnasiumban a magán-, pót- és javítóvizsgálatok következő rendben tartatnak meg: 1. Kedden, szept 15-én d. e. a VII. és a VI. o., d. u. az V. o. 2. Szerdán, szept 16-án d. e. a IV. és III. o., d. u. a II. és I. o. 3. A magántanulók írásbeli dolgozatot szept. 14-én keszitenek, délután 2 órakor. A magántanulók figyelmeztetnek arra is, hogy nyelvtani, mértani rajz és szamtani dolgozataikat egész évről a vizsga előtt legalább két hettel előre adják be. A felvételi vizsgálat és beiras következőleg történik: minthogy egy osztályban sem szabad 68 tanulónál többet fölvenni, szeptember 17—18. az egyházkerület határozata szerint, csak protestáns tanulót lehet fölvenni, szeptember 19-én kezdve más felekezetűt is felveszünk 68 létszámig. Ezen szabályzat tartozik azokra is, a kik az előkészítő osztályban (Progymnasium) tanultak. Azon tanulók, kik csak egy tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet, javító-vizsgálatot tehetnek: azok pedig, kik két tantárgyból kaptak elégtelen, a főiskolai igazgató tanács elnökségéhez folyamodjanak engedélyert. Szükséges azonban, hogy az igazgató-tanácsához czemzendő es kollégáj indokolt kérvényeket legkésőbb augusztus 15-éig adják be a gymnasium igazgatóságához. Mind azok, akik egy tantárgyból, mind azok, akik két tantárgyból állanak javító vizsgálatra, iskolai bizonyítványukat kötelesek a vizsga előtt az igazgatói hivatalba beadni. Azon tanuló, a ki a pót- vagy javító-vizsgálatról a kitűzött időben alapos ok nélkül elmarad, a megvizsgálatáshoz való jogát elveszti s visszalépettnek tekintetik.

○ **A sárospataki állami tanítóképzőben** az 1896—97. tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 3-án lesz. Ezt megelőzőleg szept. 1-én tartanak a nagy vizsgálatok. Ugyan azon napon délután esetleg felvételi vizsgák lesznek.

○ **Könyvviteli tanfolyam.** A „S. a. Újhelyi Kereskedelmi Társulat” egyik feladatát képez a kereskedő-segédék továbbképzésére gondot fordítani. Mai napság nemcsak a pénzügytervezésben, kereskedésben, hanem mindenütt, hol pénz vagy ellenértékének, — bevétel- és kiadásról van szó, a könyvvitel ismerete nélkülözhetlen föltétel. Ezen okból kifolyólag a „S. a. Újhelyi Kereskedelmi Társulat” 1896. augusztus hó 4-én tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy jelzett czélra elérésére módot és alkalmat nyujt mindazoknak, kik az egyszerű, valamint a franczia és olasz köztös könyvvitelt elsajátítani óhajják; e végből augusztus hó 20-tól kezdve a status quo ízr. iskolában egyik tanhelyiségében 4 hónapig tartó esti tanfolyamot nyit, melynek vezetésével Fuchs Bölog okk. tanár urat, a „S. a. Újhelyi Központi Takarékpénztár” könyvelőjét bizza meg. A tanfolyam heti 4 órából áll, melynek hallgatásáért 10 frt fizetendő, még pedig felerészben a beiratásnál, felerészben az első hónap végén. A beiratásokat a társulati pénztárostól (Kellner Ede kereskedő úrnál) a beíratott díj ellenében nyert nyugta alapján, a társulati titkár (lakásán a délutáni órákban) eszközi. A tanfolyam a társulat ellenőrzése mellett zárvizsgálati végződik, melynek eredményéről a hallgató szabályszerűen kiállított bizonyítványt nyer. (Díja: 3 frt 15 kr.)

HIRDETÉSEK.

Orvosi tekintélyek által kitünöknek elismerve.

RHEUMATISZESZ

biztos hatással külszer alkalmazás, esz s a test bármennyi szagatásai s fájdalmait ellen.

Ara 1 korona, erősebb ügy 2 korona 40 fillér.

Kapható a készítő **WIDDER GYULA** gyógyszerésznél

S. A. ÚJHELYEN, (ezelőtt KIS-SZEBENEN).

Sárospatak: Tretyánszky Károly, S. a. Újhelyen: Kissessy Péter, Nagy-Alhalyon: Tolnay Imre, Szécsenen: Buda Béla orvosegy, Tokajban: Cságyai Béla, Varamón: Gall Sándor, Homonnán: Szelekák Ambrus orvosi gyógyszerárban, az összes főváros, valamint vidéki gyógyszerárban.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntethetünk.

Vérszegények, lábbadozók, sápkórosok, gyengélkedők, láztalan tüdőbetegek számára legjobb gyógyszer a dr. Kun Zoltán-féle

Vérképző labdac

1 üveg 60 darab rózsaszínre cukrozott labdacssal 1 frt 80 kr.

Hurut, tüdővész, hideglelés, malária, Influenza, tüdő- és gégehurut, gomorhurutban szenvedők számára legjobb gyógyszer a

dr. Kun Zoltán-féle

Hurutellenes labdac

1 üveg 60 drb. érszínkék cukorral bevont labdac ára 1 frt 80 kr.

Női bajok ellen legjobb szer a dr. Kun Zoltán-féle

Irrigáló por

1 doboz ára 1 frt 20 kr.

Az arc- és kéz ápolására legjobb kenőcs a dr. Kun Zoltán Purpurin Crem 5 nap alatt minden szeplő és maj foltot eltávolít s a bőrnek gyönyörű bársony szerű külsőt ad 1 tévely ára 1 frt 20.

Minden eddig megjelent szájjvizek fölött legjobb a dr. Kun Zoltán-féle **DENTIPURIN SZÁJIVZ** ellenszere a ragályos torokbajoknak is, 1 üveg ára 60 kr.

Kapható a készítőnél **TRSTYÁNSZKY KÁROLY** gyógyszerésznél Sárospatakon, s minden nagyobb forgalmu gyógyszerárban. Főraktár: Török József gyógyszerárban Budapest, Király-útea 12. Dr. Buday Emil gyógyszerésznél Budapest városház-tér. **Sátoralja-Ujhelyen Widder Gyula** gyógyszerész úrnál.